

УДК 811.111'373

Миронюк Л. В.¹, Фомич М. В.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Т-413 НУ «Запорізька політехніка»

СПЕЦИФІКА СТРУКТУРНИХ ТИПІВ ТЕРМІНІВ- СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ ІЗ ДОМІНАНТОЮ «ДВИГУН»

Одна з диференційних ознак професійної мови – чітко визначена галузева термінологія, яка є об'єктом різноаспектних наукових студій. Специфіку термінології транспортної галузі вивчали такі науковці, як

М. М. Бондарчук, С. М. Дорошенко, Н. П. Томасевич, С. Ю. Юхимець та ін. Мета цієї роботи – дібрати приклади термінів-словосполучень із домінантною семою «двигун», що вживаються науково-навчальних текстах, і дослідити структурні типи цих термінів. Об'єктом дослідження обраний навчальний посібник «Транспортні енергетичні установки», призначений для студентів, що навчаються за спеціальністю 133 Галузеве машинобудування [1].

З навчальних текстів досліджуваного посібника дібрали сорок два терміни-словосполучення (у науковій літературі їх ще називають термінами-словосполучками та терміносполучками) з домінантною семою «двигун». За структурою їх можна розподілити на такі групи:

1) двокомпонентні, утворені за моделлю «прикметник + іменник» (*бензиновий двигун, багатociлiндровий двигун, водневий двигун, двотактний двигун, газотурбiнний двигун, дизельний двигун, одnocилiндровий двигун, паровий двигун, п'ятитактний двигун, роторний двигун, роторно-поршневий двигун, тепловий двигун, траверсний двигун, V-образний двигун*) та «іменник + іменник» (*двигун Баюласа, двигун Дизеля, двигун Кроуера, двигун Кушуля, двигун Скудери, двигун Стірлінга, двигун ILMOREngineering, двигуна ZajacMotors, двигун TourEngine*);

2) трикомпонентні «іменник + прикметник + іменник»: *двигун внутрішнього згоряння, двигун з доданими тактами, двигун зовнішнього згоряння, двигуна з розділеним циклом, двигун із примусовим запалюванням*;

3) багатокомпонентні «прикметник + іменник + прикметник + іменник» (*бензиновий двигун внутрішнього згоряння, водневі двигуни внутрішнього згоряння, двотактний двигун внутрішнього згоряння, дизельний двигун внутрішнього згоряння, газотурбiнний двигун внутрішнього згоряння, поршневий двигун внутрішнього згоряння, комбiнований двигун внутрішнього згоряння, V-образний двигун витісняючого типу, чотиритактні двигуни внутрішнього згоряння*), «прикметник + іменник + прикметник + іменник +...» (*рядний двигун витісняючого типу з ромбічною передачею, V-образний двигун подвійної дії із крейцкопфним механізмом*), «іменник + прикметник + іменник+...» (*двигун подвійної дії з косою шайбою*), «прикметник + іменник + іменник +...» (*двотактний двигун із продувкою циліндра від окремого насоса*), «іменник + іменник +...» (*двигун із процесом НСПС*).

Отже, у науково-навчальних текстах посібника «Транспортні енергетичні установки» вживаються такі структурні моделі термінів-словосполучень: «прикметник + іменник» – 14; «іменник + іменник» – 9; «іменник + прикметник + іменник» – 5; «прикметник + іменник +

прикметник + іменник» – 9; «прикметник + іменник + прикметник + іменник + ...» – 2; «іменник + прикметник + іменник +...» – 1; «прикметник + іменник + іменник +...» – 1; «іменник + іменник +...» – 1. Розуміння студентом специфіки побудови різних типів термінів за структурою є надзвичайно ефективним у опануванні професійної термінології.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артюх О. М., Дударенко О. В., Кузьмін В. В. Транспортні енергетичні установки: навч. посіб. / О. М. Артюх, О. В. Дударенко, В. В. Кузьмін. – Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2021. - 264 с.